

Finansdepartementet
Avgis elektronisk

Dato: 19.08.2026
Deres ref.:

Høring – endringer for hybrid pensjon

Finans Norge viser til høring om forslag til regelverksendringer for hybrid tjenestepensjon.

Overordnede merknader

Finans Norges hovedsynspunkter er:

- Vi er enige med Finanstilsynet i at det ikke bør innføres lovkrav om hybrid pensjonskonto.
- Vi støtter forslagene om forbedringer av hybride pensjonsprodukter med investeringsvalg.
- Vi støtter videre forslagene om å fjerne 12-månedersregelen og om at små pensjonsbeholdninger under 0,5 G skal gi rett til å få utstedt et pensjonskapitalbevis fremfor en individuell pensjonsspareavtale. Vi mener også at det bør vurderes om terskelverdien for små rettigheter bør heves til 1 G.
- Vi støtter ikke forslaget om automatisk sammenslåing av pensjonsbevis.
- Det bør åpnes for automatisk konvertering av fripoliser til investeringsvalgprodukter etter passivt samtykke for kunder som er under 50 år.

Enig i at hybrid pensjonskonto ikke bør innføres

Finans Norge deler Finanstilsynets vurdering av at det ikke bør innføres hybrid egen pensjonskonto eller selvvalgt leverandør for hybrid. Vi er enige i at hybridproduktets ulike valgmuligheter ved sentrale egenskaper gjør spørsmålet om egen pensjonskonto komplekst. Hybridpensjon er dessuten et produkt med begrenset utbredelse, både målt i antall medlemmer og samlet forvaltningskapital, slik det fremgår av høringsnotatet punkt 2.

Videre gjør de sentrale hensynene bak egen pensjonskonto for innskuddspensjon – særlig kostnadsbesparelser og samling av pensjon – seg i mindre grad gjeldende for hybridpensjon. Dette henger særlig sammen med at kostnader for pensjonsbevis i hybridordninger dekkes gjennom administrasjonsreserver finansiert av arbeidsgiver og som følge av at hybride pensjonsrettigheter kan ha ulike egenskaper. En teknisk løsning for hybrid egen pensjonskonto hos pensjonsleverandørene ville vært krevende å utvikle, samtidig som omfanget av hybridordninger tilsier at det ikke er samfunnsøkonomisk lønnsomt å etablere nødvendige tekniske løsninger. På denne bakgrunn deler Finans Norge vurderingen av at det ikke er grunnlag for å innføre egen pensjonskonto for hybridordninger.

Finans Norge støtter derfor Finanstilsynets vurdering av at hybrid pensjonskonto ikke bør innføres.

Støtter ikke automatisk sammenslåing av pensjonsbevis

Finans Norge har flere innvendinger til forslaget om automatisk sammenslåing av pensjonsbevis. Finanstilsynet har foreslått at eventuell økonomisk besparelse ved sammenslåingen skal tilfalle arbeidsgiver. Etter vår oppfatning bør sammenslåing etter passivt samtykke kun benyttes i situasjoner hvor sammenslåing som regel vil være klart til kundens fordel. Dette var et grunnleggende premiss for å innføre sammenslåing etter passivt samtykke i egen pensjonskonto for innskuddspensjon.

Vi mener Finanstilsynets forslag om at eventuelle kostnadsbesparelser skal komme arbeidsgiver til gode, ikke oppfyller dette kriteriet. Arbeidstaker vil normalt være tjent med å samle pensjon, både for å spare administrasjonskostnader og for å få bedre oversikt. Etter vår vurdering vil arbeidstaker med tilsynets forslag være bedre tjent med å reservere seg mot sammenslåing, og i stedet slå sammen pensjonsbevisene på eget initiativ.

Den løsningen Finanstilsynet foreslår, innebærer at den delen av administrasjonsreserven som skal dekke fremtidige avtalegebyr og som allerede er finansiert av forrige arbeidsgiver, ikke vil finansieres for det nye pensjonsbeviset som utstedes. Det vil med en slik løsning alltid lønne seg for arbeidstaker å reservere seg og få med administrasjonsreserve for avtalegebyret i det siste pensjonsbeviset som utstedes. Automatisk sammenslåing av pensjonsbevis reiser dessuten flere av de samme utfordringer som egen pensjonskonto for hybridordninger ville gjort. Pensjonsbevisene har i likhet med hybride pensjonsordninger ulike egenskaper, i form av opphørende eller livsvarig, ulike garantier mv.

Automatisk sammenslåing krever en infrastruktur

Dersom kunden skal ha en lovfestet rett til å få pensjonsbevisene sine sammenslått automatisk, vil dette innebære en motsvarende plikt for pensjonsleverandørene til å sikre at sammenslåing skjer. I dag er det to leverandører av hybridpensjon. Lovgiver kan ikke utelukke at flere leverandører vil kunne etablere seg i markedet. Selv om det i dag kun er to leverandører, antar vi at leverandørene av blant annet konkurransemessige grunner ikke vil kunne utveksle informasjon om pensjonsbevis direkte. Et lovkrav om automatisk sammenslåing vil derfor etter vårt syn kreve en infrastruktur og et tilhørende reservasjonsregister på samme måte som egen pensjonskonto ville kreve. Vi opplever at Finanstilsynet argumenterer for at det ikke er hensiktsmessig å innføre en slik infrastruktur.

Selv om en slik infrastruktur trolig vil være enklere med færre parametere enn infrastrukturen som gjelder for pensjonskonto, vil det kreve kostnader å utvikle en slik infrastruktur. Det er heller ikke gitt at en slik løsning kan innlemmes i Pensjonskontoregisteret, som i dag kun er et register for egen pensjonskonto for innskuddspensjon. Vi mener høringsnotatet ikke drøfter dette i tilstrekkelig grad.

Sammenslåing vil få begrenset effekt

Det vil i praksis kunne ta lang tid før forslaget får særlig effekt. Det er om lag 20 000 pensjonsbevis i dag, og i praksis er samtlige pensjonsbevis utstedt med garanti. En betydelig andel av fremtidige pensjonsbevis vil trolig bli utstedt med investeringsvalg, i lys av Finanstilsynets forslag om at investeringsvalget som hovedregel skal videreføres i pensjonsbevis som utstedes fra pensjonsordninger med investeringsvalg. Om lag 40 prosent av hybridordningene har investeringsvalg. Våre medlemmer som tilbyr hybridpensjon, opplyser at om lag 5 prosent av medlemmer med hybridpensjon har pensjonsbevis fra tidligere arbeidsforhold i samme selskap. Vi antar på dette grunnlaget at det vil ta lang tid før sammenslåing av pensjonsbevis faktisk vil få noen utbredelse.

Finans Norge støtter på denne bakgrunn ikke Finanstilsynets forslag om automatisk sammenslåing av pensjonsbevis.

Avtalebasert sammenslåing som et alternativ

Innehavere av pensjonsbevis kan i dag samle pensjonsbevis selv. Markedet er i dag oversiktlig, med kun to leverandører. Dersom loven åpner for det, kan det vurderes om pensjonsbevis bør kunne samles i den aktive pensjonsordningen etter avtale, for eksempel ved at dette fastsettes i pensjonsordningens regelverk. Det vil antakelig påløpe begrensede kostnader, utover økte administrasjonskostnader som følge av utviklingskostnader mv. Dersom det må utvikles en infrastruktur for å understøtte avtalefestet samling, vil kostnadene erfaringsmessig bli langt høyere. Det er usikkert om sammenslåing i det hele tatt vil etterspørres av arbeidsgivere.

Støtter forbedringer av hybride pensjonsprodukter med investeringsvalg

Hybridpensjon under utbetaling forvaltes i dag som utgangspunkt med alminnelig forvaltning, også ved uttak fra pensjonsordninger med investeringsvalg, jf. tjenstepensjonsloven § 5-4 fjerde ledd fjerde punktum, som gir medlemmet rett til å velge investeringsvalg også i utbetalingsperioden. Det er positivt at Finanstilsynet foreslår at investeringsvalg videreføres i utbetalingsperioden, i tråd med de lovendringene som nylig er innført for fripoliser med investeringsvalg.

Vi støtter også Finanstilsynets forslag om at investeringsvalg videreføres for pensjonsbevis som utstedes fra ordninger med investeringsvalg. Dagens strenge krav til informasjon og rådgivning har medført at alle pensjonsbevis i praksis forvaltes med alminnelig forvaltning. Det er ikke knyttet bufferfond til pensjonsbeviset når det utstedes, og det tar tid å bygge buffer på nye pensjonsbevis. Dette har medført at pensjonsbevis som stammer fra ordninger med investeringsvalg, forvaltes på en mindre hensiktsmessig måte enn ønskelig. Finanstilsynets forslag om å videreføre investeringsvalg som standardløsning for pensjonsbevis vil bidra til at pensjonsbevis i større grad kan forvaltes med utsikter til høyere avkastning. Det er også positivt at det legges opp til lempeligere informasjons- og rådgivningskrav for overgang til investeringsvalg for allerede utstedte pensjonsbevis, gjennom blant annet forslaget om å oppheve forskrift til tjenstepensjonsloven § 4.

Positive forslag om ivaretagelse av små pensjonsbeholdninger

Vi støtter forslaget om å innføre *pensjon fra første dag* for hybridpensjon, samt forslaget om at små pensjonsbeholdninger gir rett til et pensjonskapitalbevis i stedet for en individuell pensjonsavtale. Videre støtter vi forslaget om at pensjonsbeholdningen overføres til et pensjonsbevis dersom dette allerede foreligger. Vi mener retten til å få utstedt et pensjonsbevis bør heves til pensjonsbeholdninger på 1 G og over, da administrasjonsreserven for små pensjonsbevis er uforholdsmessig høy.

Støtter oppheving av 12-månedersregelen

Forslaget om å innføre *pensjon fra første dag* kan innebære en kostnadsøkning for arbeidsgiver. Denne kostnadsøkningen anses å være begrenset, som følge av at medlemmet må ha en pensjonsbeholdning på minst 0,5 G for rett til å få utstedt pensjonsbevis. Etter våre beregninger kreves det en inntekt på 925 700 kroner eller mer med maksimale innskuddssatser (7 prosent sparing) for å komme over 50 prosent av G på ett år. Hensyntas kvinnetillegg, blir terskelen noe lavere. Lønnsnivået i sektorene hvor hybridpensjon er mest utbredt, ligger normalt lavere enn dette. Derfor

vil fjerning av 12-månedersregelen trolig ikke lede til spesielt mange flere pensjonsbevis med krav om avsetning til administrasjonsreserve, sett i lys av kravet om en premiereserve på 0,5 G for rett til pensjonsbevis.

Ordningene vil bli mer kostbare for arbeidsgiver som følge av at pensjonskapital fra korte arbeidsforhold ikke lenger tilbakeføres til premiefondet, jf. tjenstepensjonsloven § 5-10 bokstav f). Vi støtter likevel Finanstilsynets forslag om å oppheve kravet til 12 måneders tjenestetid for rett til opptjent pensjon. Dette vil styrke kontinuiteten i pensjonsopptjening og bidra til bedre sammenheng i pensjonsopptjeningen for arbeidstakere som bytter arbeidsgiver hyppig. Videre vil det bidra til et mer enhetlig pensjonssystem at *pensjon fra første dag* innføres også for hybridpensjon. Spørsmålet er om man kan redusere kostnadene for arbeidsgiver ved å heve grensen for rett til pensjonsbevis til 1 G, se nedenfor.

Støtter at det utstedes pensjonskapitalbevis for beholdninger under 0,5 G

Vi støtter Finanstilsynets forslag om at pensjonsbeholdninger under 0,5 G skal gi rett til utstedelse av pensjonskapitalbevis ved utmelding fra hybridordning, fremfor overføring til individuell pensjonsspareavtale. Forslaget vil legge til rette for økt sammenslåing av pensjon, ved at slike rettigheter kan inngå i egen pensjonskonto etter passivt samtykke, i motsetning til individuelle pensjonsspareavtaler som etter gjeldende rett ikke omfattes av automatisk samling. Dette vil gi den enkelte bedre oversikt over opptjent pensjon og legge til rette for mer effektiv forvaltning, i tråd med formålene bak reglene om egen pensjonskonto. Endringen vil være til arbeidstakers gunst og fremstår som en hensiktsmessig videreutvikling av regelverket. Dersom 12-månedersregelen oppheves, vil det trolig bli flere pensjonsbevis enn i dag. Alle med pensjonsbeholdning over 0,5 G vil da ha rett til pensjonsbevis. Samtidig vil det også bli en vekst i antall små beholdninger som utstedes som individuelle pensjonsspareavtaler. Dette er derfor et viktig forslag.

Retten til pensjonsbevis bør vurderes å heves til 1 G

Vi mener at det bør vurderes å heve dagens grense for rett til å få utstedt pensjonsbevis til pensjonsbeholdninger på 1 G eller mer, og at mindre pensjonsbeholdninger enn dette kun gir rett til utstedelse av pensjonskapitalbevis. Administrasjonsreserven for små pensjonsbevis vil normalt være uforholdsmessig høy sammenlignet med pensjonsbeholdningen, som følge av at administrasjonsgebyret fastsettes som en stykkpris uavhengig av pensjonsbeholdningens størrelse. Dersom arbeidsgivers kostnadsansvar reduseres gjennom å heve grensen for rett til pensjonsbevis, kan dette bidra til at hybridpensjon blir et mer attraktivt produkt for arbeidsgivere. Dersom flere små pensjonsbeholdninger i stedet utstedes som pensjonskapitalbevis, vil dette også bidra til mer samling av pensjon som følge av at de fleste ansatte i privat sektor har innskuddspensjon.

Ingen særskilte merknader til forslag om bufferfond og teknisk rente

Finans Norge har ikke særskilte merknader til forslagene om bufferfond utover at nivået på teknisk rente og retningslinjene for oppbygging og bruk av buffer bør vurderes i sammenheng.

Det bør åpnes for konvertering av garanterte fripoliser etter passivt samtykke

Finans Norge mener yngre fripolisekunder normalt vil være tjent med å få konvertert sin garanterte fripolise til et investeringsvalgprodukt. Dette tilsier at det bør åpnes for konvertering etter passivt samtykke, men med en mulighet til å reservere seg.

Etter vårt syn har Finanstilsynet ikke gjort en tilstrekkelig utredning av mulighetsrommet for konvertering av fripoliser. Finanstilsynets vurdering i punkt 3.4 bygger i hovedsak på to premisser: at konvertering til investeringsvalg vil innebære en vesentlig endring av kontraktens egenskaper (særlig tap av garanti og dødelighetsarv), og at dette kan medføre seleksjonsrisiko og svekkede rettigheter som ikke kan aksepteres, særlig ved løsninger basert på passivt samtykke.

Ytelsespensjon er under gradvis utfasing og fripoliser gir i praksis kunden et svært lavt handlingsrom. Fripoliser representerer i dag en portefølje på om lag 350 milliarder kroner med lav konkurranse og begrensede avkastningsmuligheter. Nye regler om bufferfond og lånt egenkapital vil bidra til bedre forvaltning for denne kundegruppen, men samtidig er dette en kundegruppe som normalt vil ha 80 til 100 prosent aksjeandel i sin pensjonsprofil for innskuddspensjon.

Regler som åpnet for konvertering av fripoliser til fripoliser med investeringsvalg ble innført i 2014. Erfaringene har vist at få har tatt aktivt valg om investeringsvalg. Ifølge arbeidsgrupperapport om garanterte produkter pkt. 7.3.1 er det ca. 3,3 prosent av fripolisekundene som har gått over til fripolise med investeringsvalg. Dette inkluderer fripoliseinnehavere som fikk omdannet sine fripoliser i forbindelse med at Silver Livsforsikring ble satt under offentlig administrasjon. Samtidig har kunder som har valgt fripolise med investeringsvalg erfaringsmessig fått betydelig høyere avkastning enn kunder med garanterte fripoliser.

Konvertering etter passivt samtykke

Finanstilsynet har foreslått en adgang til å konvertere fripolise til pensjonsbevis. En kunde som ønsker å få konvertert sin fripolise til et investeringsvalgprodukt må da gjøre et aktivt valg, enten å konvertere sin fripolise til investeringsvalg eller til et pensjonsbevis med garanti, som deretter konverteres til et pensjonsbevis med investeringsvalg. Dette er lite hensiktsmessig.

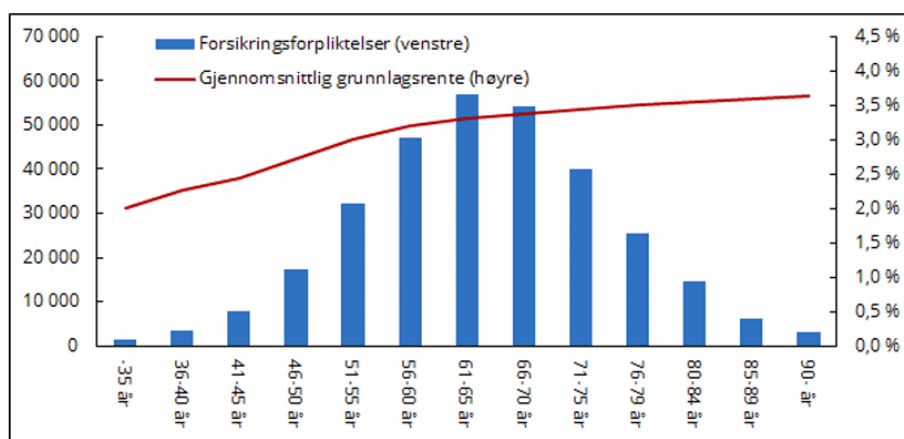
Stortinget ber i sitt anmodningsvedtak 639 i lovbehandling om garanterte produkter i år om at regjeringen vurderer om yngre kunder vil være tjent med at fripoliser konverteres til et produkt med investeringsvalg etter modell av etableringen av egen pensjonskonto i 2021. Også andre representanter for fripolisekunder har tatt til orde for slik automatisk konvertering av fripoliser. Vi mener det er viktig at Stortingets anmodning følges opp.

Dersom flest mulig fripolisekunder skal kunne dra fordel av å få konvertert sin fripolise til et investeringsvalgprodukt, vil det være nødvendig at konvertering skjer etter passivt samtykke, med adgang for kunden til å reservere seg. Vi mener at en konvertering til investeringsvalg er en endring de aller fleste yngre fripolisekundene vil være tjent med. Få fripolisekunder har tatt aktive valg om å få konvertert fripoliser til investeringsvalg i løpet av de 12 årene det har vært adgang til dette. Strengt informasjons- og rådgivningskrav har medvirket til dette. I tillegg tar erfaringsmessig få kunder valg om sin pensjon, selv om det stadig er flere som har tatt valg om leverandør av egen pensjonskonto. Konvertering etter passivt samtykke vil være til kundens fordel både med tanke på forvaltning, mulig samling av pensjon og kostnadsbesparelser.

Aldersgrense for konvertering

Avveiningen av om kunden vil være tjent med å få konvertert sin fripolise til investeringsvalg med tilhørende høyere risikotaking, henger tett sammen med kundens alder. Flere representanter for fripolisekundene har også tatt til orde for automatisk konvertering etter passivt samtykke. LO har

uttalt at automatisk konvertering av fripoliser bør knyttes til kundens alder, og at en øvre aldersgrense bør være 45 år. Etter Finans Norges vurdering kan en øvre aldersgrense for automatisk konvertering settes noe høyere, for eksempel til 50 år. De fleste alderstilpassede pensjonsprofiler har maksimale aksjeandeler frem til denne alderen. Kunder som er 50 år, har fremdeles en lang forvaltningshorisont. En slik aldersgrense vil innebære at langt flere kan dra nytte av automatisk sammenslåing enn om man satte aldersgrensen til 45 år, jf. oversikten over forsikringsforpliktelser for fripoliser nedenfor som er hentet fra arbeidsgrupperapport om garanterte pensjonsprodukter høsten 2024.

Figur 3.5 Fordeling av fripoliseforpliktelser i mill. kr. etter alder og avkastningsgaranti. Livsforsikringsforetak.

Kilde: Finans Norge.

Jo yngre kunden er, jo større sannsynlighet er det dessuten for at kunden har lavere premiereserve og dermed vil få en opphørende ytelse pga. regler om raskere utbetaling av små fripoliser. Yngre kunder vil i større grad enn eldre fripolisekunder kunne ha fordeler av nytt fleksibelt bufferfond og lånt egenkapital, og dermed få bedre forvaltning av fripolisen enn tidligere. Samtidig vil det å få konvertert en garantert fripolise til investeringsvalg likevel åpne for langt høyere aksjeandel og forventningsvis høyere avkastning enn garantert forvaltning, også etter disse regelendringene for garanterte produkter.

Vi mener det også bør vurderes om risikodekninger og andre kontraktsrettslige forskjeller skal konverteres til investeringsvalgprodukter for denne kundegruppen. For yngre fripolisekunder vil premiereserven for disse ytelsene ofte være så lav at ytelsene kan ha begrenset verdi sammenlignet med verdien av høyere forventet avkastning og mer effektiv forvaltning.

Mulige investeringsvalgprodukter

Fripolise med investeringsvalg og pensjonsbevis tilbys i dag kun av til sammen tre leverandører. Kunder i andre selskaper bør også gis mulighet til å få konvertert sin fripolise til andre spareprodukter, og det bør utredes om fripoliser også kan konverteres til pensjonskapitalbevis etter passivt samtykke.

Innebærer en overgang til pensjonskapitalbevis en «for vesentlig endring av vilkårene»?

Finanstilsynet mener at overføring av midler fra fripolise til egen pensjonskonto i innskuddspensjonsordninger vil innebære seleksjonsrisiko for leverandørene og en for vesentlig endring av vilkårene (egenskapene) tilknyttet midlene.

Overgang til investeringsvalg innebærer at retten til en årlig garantert pensjonsutbetaling frafalles. Dette er det allerede åpnet for i foretakspensjonsloven § 4-7 b om overgang til fripolise med investeringsvalg. Livsvarige ytelser vil også opphøre som følge av overgang til investeringsvalg. Vi mener konvertering av fripoliser til pensjonskapitalbevis følgelig ikke vil innebære en vesentlig endring av vilkårene sammenliknet med overgang til fripolise med investeringsvalg.

Vi mener at det er gode grunner til å åpne for konvertering til pensjonskapitalbevis eller fripolise med investeringsvalg etter passivt samtykke. Kunder under 50 år vil klart være tjent med langt høyere aksjeandeler i forvaltningen enn det man kan forvente for en garantert fripolise, også etter de nylige lovendringene om lånt egenkapital. Det er uheldig at Finanstilsynet ikke i større grad har belyst de positive effektene av å få forvaltet pensjon med investeringsvalg, samt hensynet til effektiv forvaltning og muligheter for å få samlet pensjon.

Konvertering behøver ikke innebære en seleksjonsrisiko

Finanstilsynet mener konvertering til pensjonskapitalbevis kan innebære seleksjonsrisiko. Vår vurdering er at seleksjonsrisikoen i praksis vil være begrenset dersom konvertering knyttes til objektive kriterier, som alder, og ikke til premiereservens størrelse. Videre må konverteringen skje automatisk etter passivt samtykke, men hvor det er adgang til å reservere seg.

Oppsummert mener vi at yngre kunder vil ha klare fordeler av å få konvertert sin fripolise til et investeringsvalgprodukt. Dette vil gi mer hensiktsmessig forvaltning og kan også gi et potensial for fremtidig sammenslåing med andre pensjonsrettigheter.

Avslutning

Finans Norge støtter Finanstilsynets hovedkonklusjon om at det ikke bør innføres egen pensjonskonto for hybridordninger, og er positive til flere av de foreslåtte regelverksendringene. Forslaget om automatisk sammenslåing av pensjonsbevis reiser prinsipielle og praktiske utfordringer som tilsier at forslaget ikke bør gjennomføres i sin nåværende form. Vi mener passivt samtykke bare bør benyttes der det er en klar presumpsjon for at endringen er til kundens fordel.

Det bør åpnes for automatisk konvertering av fripoliser til investeringsvalgprodukter etter passivt samtykke for kunder som er under 50 år. Slik konvertering vil klart kunne være til kundenes fordel.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Stefi Kierulf Prytz
Direktør

Tone Meldalen
Fagdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og inneholder derfor ingen signatur(er)